

Men det er jo egentlig ikke de geografiske grænser, der er under forandring. Det er de demokratiske og politiske grænser, der flyttes. Det er forholdet mellem ret og magt, der ændres. Det er folks muligheder for at vælge deres egen fremtid og for at have indflydelse på deres egen hverdag, der er på dagsordenen.

Den globale udvikling har vist, at på trods af den stadige teknologiske udvikling, på trods af bestræbelserne på at fastholde globale værdier og menneskerettigheder og på trods af al retorik om ligestilling mellem folkene og et FN som vogter af en retslig verdensorden er det stadig væk den stærkes ret og pengenes magt, der sejrer, når det kommer til stykket. Krigen og våbnene er godt nok mere og mere forfinede, men logikken bag er den samme gamle junglelov, hvor den stærkeste vinder og sætter al tale om menneskerettigheder til side.

Rædslerne fra Abu Ghraib-fængslet burde ikke komme bag på os. Troen på, at der kan føres en civiliseret angrebskrig, hvor du skal dræbe om dagen og tale pænt til din fange om aftenen, er jo i virkeligheden absurd. Når verdens ledere opdeler verden i de gode og de onde og berettiger drab og ødelæggelse som løsningsmodel, er det ansvarsflugt og hykleri at gøre de enkelte soldater til syndebukke. Som den østrigske kunstner og filosof Karl Kraus engang sagde om fremskridtet af verdensudviklingen: Vi har endnu en gang højnet vores niveau. Problemet er bare, at der er ingen, der befinder sig på det.

Det må være på tide, at man indrømmer, også fra den danske regerings side, at Irakkrigen var en stor fejl, som blev ført på et forkert grundlag, og at målet, som vi alle ønsker at nå – at skabe demokrati i Mellemøsten, at bryde tyranners og despoters menneskefjendske regimer og at bekæmpe terror – ikke kan nås med de midler, som den såkaldte koalition valgte med angrebskrigen i Irak uden om FN. Jeg vil i denne forbindelse gerne understrege, at det færøske Lagting med stort flertal gik imod en krig eller andre handlinger i Irak, der ikke havde et klart FN-mandat.

EU's udvidelse mod øst og forsøget på at få vedtaget en forfatningstraktat i EU er den anden store begivenhed, der har præget dette folketingsår og kommer til at præge det kommende. Det er selvfølgelig en enorm udfordring for Europa, og det rejser på en langt fredeligere vis, end vi har set i den globale udvikling, debatten om, hvilke institutioner og demokratiske struk-

turer der skal træffe afgørelser for de europæiske folk fremefter.

Danmark og det danske folk vil efter al sandsynlighed gå til folkeafstemning om en ny EU-forfatning inden for et års tid og også til en folkeafstemning, der skal afskaffe de fire forbehold på udenrigs-, forsvars-, valuta- og retspolitikområdet. Disse emner vil blive genstand for en stor debat i Danmark, fordi det danske folk skal træffe en afgørende beslutning om, hvorvidt man ønsker at indgå i en europæisk føderation. Samtidig sker der ændringer internt i Danmark, hvor man flytter rundt på opgavefordelingen mellem stat og kommuner og ændrer de niveauer, der er for det lokale demokrati, som statsministeren nævnte i sin tale.

Hvis jeg nu bevæger mig nordpå til et endnu fredeligere område af verden, nemlig Nordatlanten, rejser spørgsmålet sig: Hvor står Færøerne og Grønland i den globale og europæiske udvikling? Hvor står det færøske og det grønlandske folk i den demokratiske udvikling i verden?

Svaret er efter min mening, at vi i øjeblikket står i ingenmandsland. De danske besiddelser i Nordatlanten ligger i en uafklaret situation, hvor der ikke er fundet en afklaring på det færøske og det grønlandske folks mulighed for at vælge deres egne veje i den europæiske og den globale udvikling. Vi ligger endnu i en slags demokratisk, politisk og økonomisk kuvøse. Vi har ikke en egen stemme i FN, vi har ikke en egen stemme i Europa, og vi har ikke en egen selvstændig økonomi.

Kl. 13.05

Danmark har på trods af al retorik om ligestillede parter i et såkaldt rigsfællesskab endnu ikke anerkendt det færøske og det grønlandske folk som folk med selvbestemmelsesret i international forstand. Det er et demokratisk problem, som kun kan løses ved, at Folketinget og regeringen anerkende, at det færøske og det grønlandske folk har de rettigheder, som FN's resolutioner tilskriver ethvert folk. Fra dansk side siger man på den ene side, at færing og grønlændere bestemmer selv, men på den anden side vil man ikke anerkende denne selvbestemmelsesret i international forstand.

Den færøske selvstændighedsproces har været et klart bud på, hvordan Færøerne skal finde sin egen vej i globaliseringen og i den europæiske udvikling. Denne proces har mødt stor modstand og er blevet stemplet som et nationalistisk projekt i negativ forstand, men jeg vil påstå, at når det gælder færingernes selvstændighed, har